

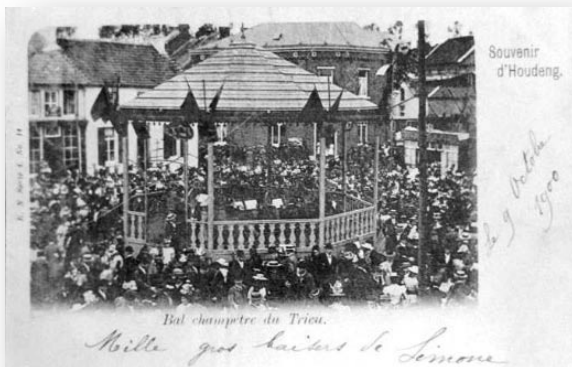
Vechten!

1

Dat ze zouden vechten stond vast, maar nog niet altijd met wie of waar. De mannen van Ruysenaers waren er altijd op uit, elk weekend en als het zo uitkwam, ook door de week. Een verkeerde blik, een gebaar dat ze niet aanstond of een aanraking in het voorbijgaan en hup daar vloog de eerste rechtse directe uit de schouder. In één beweging een trap in je kruis, een elleboog in je gezicht, of een gestrekt been tegen je slaap. Een flits. Voordat het slachtoffer ook maar iets had kunnen terug doen, spatte er bloed van zijn gezicht, was een oogkas door een schop van hun Zweedse klomp verbrijzeld (hun specialiteit), ging er iemand neer. Ze waren snel, sterk en ook nog eens met zijn tweeën, die van Ruysenaers. Maar ze waren niet alleen. Er waren er meer zoals zij. En die kwamen allemaal bij elkaar in de Katerstraat in Zundert.

Op het platteland in de Westbrabantse tuit, waarin kerkdorpen als Zundert, Achtmaal, Rucphen en St. Willebrord liggen, werd altijd al veel gevochten, maar tot in de jaren zestig bleef dat toch vooral beperkt tot kermissen en bal champettes.¹ Op zulke momenten kwamen – door het jaar heen honkvaste – boerenjongens en werkvolk uit verschillende dorpen elkaar

tegen. In een mum van tijd zopen ze zich klem – vier tot vijf pilsjes waren genoeg – en dan sloeg in een verhitte sfeer, vol vrouwen en andere vreemde invloeden, snel de vonk in het kruitvat. Alles was reden om naar elkaar uit te halen. Wie wilde imponeren, moest tonen dat hij wat voorstelde, laten zien dat hij een vent was. Vreemden in het territorium werden maar nauwelijks geduld en vechten werd in een boerenstreek als de onze

¹ Dansfeesten in de open lucht.

zeker niet afgekeurd. De meiden vonden het prachtig. ‘Eerst moest ik hem niet,’ zei ze Mia de Pomper die bij ons in 1968 aardbeien plukte,
“Maar toen ik hem op Heikese kermis had zien vechten, wist ik het. Ik *moest* hem hebben. Een jaar later zijn we getrouwd...”

Die vechtpartijen waren allesbehalve folkloristische vuistpartijtjes. Met alles wat ze hadden probeerden ze elkaar te mollen. Er braken neuzen en ribben, er werd gestoken. En dan werd er niet meer over gepraat. Want zeiken over een pak slaag, dat kon helemaal niet. Je wachtte gewoon de volgende gelegenheid af. Totdat jij een keer boven kwam te liggen. Nou kan je van vijf of zes keer per jaar vechten – zoveel kermissen en bals waren er ongeveer zo’n jaar of vijftig jaar geleden – nog wel een beetje bijkomen. Maar toen het uitgaansleven, door de opkomst van cafés met een disco en beattenten, intensiverde werd ook het vechten al maar erger. En er waren er die zich daar meer en meer op toelegden. Het werd professioneler.

De Zundertse Katerstraat was in 1975 het regionale uitgaanscentrum bij uitstek. Alle jeugd uit de wijde omtrek zwermde er op af als motten naar de vlam. Daar moest je zijn. Ook ik *moest* er naar toe, al was ik dan nog maar veertien. Tenminste zes kroegen waren er in dat klein straatje, veel volk – honderden – en nauwelijks toezicht. Er patrouilleerden in die jaren in het gebied Zundert, Rijsbergen, Wernhout, Achtmaal hooguit drie of vier agenten in een gebied bijna zo groot als dat van de hele gemeente Amsterdam. Als het vechten werd, kon het wel een half uur duren voordat er een enigszins geloofwaardige politiemacht in de buurt was om een knokpartij te staken. Als ze daar tenminste al zin in hadden. Met als gevolg dat er elk weekend gevochten werd in de overvolle cafés en dat de politie alleen in geval van levensgevaar of zo zich daar nog tegenaan bemoeide.

2

Nog steeds waren het – in 1975 – diezelfde boerenkerels en bouwvakkers die zich roerden, maar er kwam ook een nieuwe genre vechtjas op. Mannen zoals die van Ruysenaers, Miel Bekkers en Toontje P. Gevaarlijk volk. Na een klap op een kermis in 1974 had Miel zich aangemeld op een boksschool in Breda en leerde daar echt klappen uitdelen. De mannen van Ruysenaers bekwaamden zich – zo werd verteld – op een karateschool en Toontje P., nou ja, die was gewoon niet helemaal in orde. Tot aan zijn veertiende gekleineerd door zijn vader en daarna opgehitst om zich niks, maar dan ook niks meer aan te laten leunen. Een vent die een zak van honderd kilo kunstmest met gemak op zijn nek kon hijsen, een stuk draadstaal, dat wel, maar ook afzichtelijk en kansloos op de liefdesmarkt. En hij werd nagenoeg psychotisch van drank. Die moest je niet tegenkomen op zaterdagavond. Maar je kwam hem altijd tegen, want de Katerstraat was – zelfs al was het een doorgaande weg – klein en nauw.

Het epicentrum van de Katerstraat dat was café-disco de Notenboom. Daar mocht je van je ouders echt niet komen en daar zat dus iedereen. De Notenboom was een ‘soultent’ waar de eerste tien nummers van de top 40 in eindeloze aaneenrijging werden gedraaid. Marianne Rosenberg, Donna Summer, ABBA en Boney M beukten zonder ophouden tegen de onder bastonen schuddende, geblindeerde ramen. Rond een uur of elf was het er zaterdag zo druk dat de naar binnen draaiende deur niet meer open kon. In de zomer lieten ze die daarom ook maar gewoon open zodat het volk vanaf de straat mee kon doen. Aan de overkant was er ook nog een café, een biljartcafé. Daar werd dan het bier gehaald en zo over straat heen mee naar de ingang van de Notenboom genomen. Eén keer had die daar maar over

geklaagd, de eigenaar van café 'Biljard', en dat had hem al zijn flessen likeur in het rek boven de bar gekost. Hij vond het wel best zo.

Geen portiers, geen uitsmijters, geen flauwekul, dat was het devies bij de Notenboom. Het trok volk van heinde en ver in nappa leren jasjes, puntkragen, en broeken met wijde soulpijpen. Wij van Hardrock café Jaap een paar deuren verder vonden dat toen verschrikkelijk, maar toch net weer niet erg genoeg om er af en toe langs te gaan. Want wij hoorden toch immers ook bij de Katerstraat gemeenschap, al moesten we dan niks hebben van de soulkakkers.

Een vrolijke aanblik al die jongelui bij elkaar op straat op zomeravonden. Gezellig druk bijna. Maar je moest – dat wisten wij – wel heel goed oppassen in deze Zundertse lagune. Vooral bezoekers van buiten de streek waren zich niet bewust van de lokale gevaren. Vooral voor zo iemand als Miel Bekkers moest je oppassen, want dat was een hele gevaarlijke, al zag je dat niet zo direct. Hij opereerde vanuit café Sport enkele tientallen meters verwijderd van café de Notenboom. Daar was het ietsje minder druk. Elke zaterdag en zondag dronken ze daar wat in. Hij, Miel, Frank van de Roskam en wat ander volk in hun gevolg. Miel was een onwaarschijnlijke vechtersbaas. Hij zat in Breda op het gymnasium en had een rijzig, maar vrij

tenger postuur. Een bedrieglijk vriendelijk, een beetje beschaafd gezicht zelfs. Het type dat ze in de Notenboom een echt watje vonden. Vechten was voor hem zo iets als stierenvechten. Zijn tactiek altijd dezelfde. In de Notenboom werd door de troep van Miel een vreemde, zo'n onbekende, liefst van ver buiten het dorp, in het vizier genomen. Een vent die bijvoorbeeld een paar meiden had meegebracht naar de Notenboom. Of iemand die probeerde te dansen (door de drukte nagenoeg onmogelijk trouwens) of anderszins aanpakte met vrouwen

van bij ons. Vier glazen bier in zijn handen – boven zijn hoofd gehouden en recht voor zich uit gestoken – zo liep Miel recht op zo iemands rug af en 'Bof!' Het bier gutste over het hoofd van zo iemand, over zijn puntige hemd en zijn lichte nappaleren jasje.

"Man, kijk uit!," riep Miel.

Natuurlijk protesteerde de bemorste, meestal met een hoop gevloek en getier, nat als een dweil van de bierdouche. En dan was Miel ineens een fijne, vredelievende heer. Iemand die de zaak leek te willen sussen.

"Nou kom je helemaal uit God weet ik niet waar vandaan naar Zundert, naar de Notenboom, waar iedereen het naar zijn zin heeft. En wat doe jij dan? Dan ga jij hier met bier staan te gooien en als een proleet staan vloeken in het gezelschap van deze schoonheden" (knipoog naar die meiden).

Het met zorg uitgekozen slachtoffer – laten we zeggen ene Kees – verweerde zich, eenmaal bijgekomen van de woordenvloed, met nog meer gefoeter en gevloek. Stom natuurlijk, recht in de val.

Miel: “Zeg, doe je dat thuis in de caravan ook? Nou excuseer je je eerst bij de dames en daarna ga je als de wiedeweerga bier voor ons halen! Kom op zeg!”

Gebruik makend van de inmiddels totale verwarring sloeg Miel dan ineens, zonder enige aankondiging, recht op het gezicht van ene Kees. Midden op de neusbrug, rechts direct en voluit bovenhands geslagen. Hij was een technisch begaafde amateurbokser. En het lukte hem nogal eens om bij zo’n eerste goedgeplaatste klap direct iemands neus te breken. Alsof er een tomaat in dat gezicht werd geplet. Maar daarmee hield het niet op. Hij ging altijd door. In tien, twintig tellen plaatste hij makkelijk even zo vele technisch perfecte stoten en werd de ellendeling om wie het ging tegen de grond gewerkt en daarna door Miel’s hyena-kliek verder en onverbiddelijk verrot getrapt. Vooral op het hoofd, in de ribben, en in de buik. Gericht op k.o. en blijvend letsel. Proberen een blijvende indruk te maken. Kort, heel kort duurde zoiets voordat er mensen tussensprongen. Dan trok Miel zich met grote, verontwaardigde gebaren terug. Aan hem had het niet gelegen, dat had iedereen toch gezien. En dan als de hazen terug naar café Sport om daar na te beschouwen.

Toontje P. ging minder subtiel te werk, maar die was ook niet wijs. Hij was gevoelig voor blikken. Het gevoel dat er iemand naar hem stond te kijken. Of iemand waarvan hij meende dat die hem uitlachte. Zomaar uit het niks stortte die zich dan tussen het volk bovenop zo iemand. Met een stoel of een kapotte bierfles. Aan Toon’s bevestigingen ging geen voorbereiding of berekening vooraf wat er nogal eens toe leidde dat hij zelf het onderspit moest delven en de kroeg werd uitgeslagen. En een pak slaag kreeg Toon maar niet uit zijn systeem. Meestal diezelfde avond nog meldde hij zich dan weer en probeerde nog nabloedend van de eerdere afstraffing verhaal te halen. Niet te stoppen.

4 Een keer was hij in de Korenbloem in Achtmaal op de vuist met een paar mannen uit Wernhout. Ze hadden ze uit elkaar getrokken en Toon naar buiten weten te worstelen.

“Blijf hier niet rondhangen” adviseerde de bareigenaar de mannen met wie Toon had gevochten.

“Ga maar naar Zundert of zo.”

Dat had Toontje gehoord in het duister van het parkeerterrein waar hij kreunend van pijn op zijn Kawasaki 750-motor probeerde te kruipen.

Twee uur later bij de Notenboom. De mannen uit Wernhout – die hebben geluisterd naar het advies van de kastelein van de Korenbloem – proberen in café de Notenboom de schrik van die ene gek uit Achtmaal er af te drinken, als ineens de voordeur wordt opengetrapt. Daar staat Toontje helemaal dicht geritst in zijn leren motorpak dat ie thuis nog snel heeft aangetrokken, de zware slotketting bungelend in de rechterhand en zijn helm op.

“Nou waar blijven jullie nou!” en hij stort zich blind op het vele volk dat daar binnen is, slaat als een wilde om zich heen met die zware ketting. Meppend en zwaaiend baant hij zich een weg door de massa. Bij de bar krijgt hij de mannen van de Korenbloem in het zicht als ze proberen er vandoor te gaan. Toon pakt een barkruk en mept er een van die lui mee raak, tegen de zijkant van zijn hoofd. Sleept dan met die kruk de flessen van boven de bar mee en steekt met die kapotte bodems en stukken op zijn tegenstanders in. Hij gaat tekeer als een bezetene en slaat in razernij alles op zijn weg aan gort. Op een gegeven moment weet iemand hem, vanachter de onderrand van zijn integraalhelm, vast te pakken en hem daaraan op de grond te trekken. Daar takelen ze hem, met de rest van de mannen die in de bar zijn gebleven (ook nog een paar uit Achtmaal), vreselijk toe. Buiten wordt zijn motor in brand gestoken. Hij overleeft het. Net. Weken ligt hij in het ziekenhuis. Na een maand zegt zijn vijf-

jarige broertje – tot groot vermaal van ons allemaal: er is bij onze Toon al weer een oog open. Hij herstelt van buiten Toon, maar niet van binnen. Vijf jaar later – nadat ie drie jaar niet meer heeft gevochten – verhangt hij zich aan een balk in de hooischuur van zijn vader.

Miel overleefde het ook bijna niet. Op een zomeravond komen er vier Amerikaanse Cadillacs met ‘Ambonezen’ de Zundertse Katerstraat in gereden. Volk van het soort dat ze in Zundert nog niet eerder hebben gezien. De colonne van auto’s raakt even ingesloten door het uitgaanspubliek, dat daar zo maar midden op straat staat. Die uit Breda krijgen de deuren niet meer open. Ze toeteren en dan wordt er, zo zeggen ze, vanuit de auto’s geschoten. Paniek. Iedereen rent weg. Ook al omdat ze gewoon zomaar op de mensen inrijden. Geschoten? Niet toch? Wat is dat voor volk? Een paar weken later wordt er inderdaad – wordt beweerd – een 2,5 mm kogel uit de borstwering van een pand aan de Katerstraat gepeuterd. In de massa van het uitgaanspubliek opent zich na de schoten een corridor voor de stoet van gevleugelde Amerikanen die – als een lijkstoet – stapvoets doorrijdt. Aangekomen bij café Sport laten ze de auto’s in het midden van de straat staan, lopen er negen man naar binnen en gaan de deuren dicht....

Ze hebben hem daar voor dood achtergelaten in café Sport, Miel. Bijna twee weken lag hij in coma. Alles gebroken, zelfs zijn bekken. Maar het groeide weer aan elkaar en nog geen jaar later sloeg Miel mijn vriend Ludo van Nederkassel tijdens carnaval in Rijsbergen midden op straat helemaal aan verrot omdat die niet direct ‘vuur’ gaf voor Miel’s sigaret. Later raakte Miel, zo hoorde ik, in de war. Oude bekende kwamen hem een jaar of tien later nog een keer tegen in de trein. Daar zat ie maar wat onsamenhangend voor zich uit te prevelen – zeiden ze – om af en toe in elkaar te duiken en als een razende te schrijven in een kladblok. Bizar. Nog steeds een mooie jongen, hoor, Miel. Gestoken in een prachtig hemelsblauw pak. Maar wel van het padje geraakt. Hij had ook de hele tijd monomaan – als een soort spast – heen en weer zitten wiegen met zijn bovenlichaam. En voor zich uit zitten mompelen dus. Maar dat had ik al gezegd.

Niemand kon op tegen die lui van Ruysenaers. Dat leek wel een tweeling, maar het waren eigenlijk neven. Waar ze precies de trefzekere karatetrappen hadden aangeleerd, niemand wist het met zekerheid te zeggen, ondanks al die verhalen. Op een jiu-jitsuclub in Breda volgens de een, een geheim karategenootschap in Rotterdam, of gewoon van een film, wist een ander. Ze vochten vaak, maar – en dat was het angstaanjagende – betrekkelijk willekeurig. Geen duidelijk motief, geen doelgroep. Toontje P. of Miel Bekkers kon je nog wel uit de weg gaan, maar de mannen van Ruysenaers niet. Schijnbaar emotioneel sloegen ze toe uit het niets. Zonder reden, aanleiding, zonder woede. Koude achteloze bottensplinteraars. Er werd gezegd dat ze zich ook lieten inhuren om zaken voor anderen op te knappen. Voor een paar pilsjes tuigden ze je af. Wat waren we bang voor ze. Er schilde iets sinisters in die twee. Ze waren helemaal op elkaar betrokken, praatten – zo leek het wel – nauwelijks met anderen. Midden in een stampende disco, waar je geen stap kon verzetten en waar een mist van zweet boven de hoofden zweefde, staarde hun verre, lege blikken om zich heen. Ze glimlachten alleen flauwtjes als ze elkaar in het oog namen. Bij hen zomaar uit het niks een vechtpartij. Geen woorden, geen geduw vooraf, maar in één keer vol erop. Ik heb ze (altijd op een bange afstand) heel wat kerels in elkaar zien slaan. Dat deden ze haast kalm, zonder vertrokken grimas of zo, en dikwijls met een soort – haast ingetogen – glimlach op hun gezicht. Als of het hun werk was, systematisch en effectief. Hun vuisten sloegen en hun voeten met

Zweedse klompen zwaaiden rond. Bloed dat alle kanten op spatte, een interieur van een kroeg dat in een oogwenk aan barrels lag en niemand, maar dan ook niemand die zich er tegen aan durfde te bemoeien. En was het gebeurd, lag er iemand op de grond of de zaak in puin dan liepen ze er bij weg zonder het tafereel nog een blik waardig te keuren. Geen mens heeft die twee ooit heeft teruggepakt voor zover ik weet. Niemand die durfde. Je voelde dat ze niet zouden aarzelen je werkelijk te mollen.

Een jaar of wat later waren ze ineens verdwenen, en er restten niet veel meer dan verhalen. Over mannen die door hen in een rolstoel waren geslagen, mannen die nog steeds pap met een rietje moesten zuigen, voor het leven gehavende gezichten. Er zou zelfs een dooie zou er gevallen zijn. Waar ze precies heen waren? Bodyguards voor een drugsdealer uit Wernhout die nu net over de grens woonde, zei de een, naar Rotterdam om te helpen schulden te innen, volgens een ander. Beweend werd hun vertrek niet.

Pas geleden vertelde mijn vader me dat ze nog steeds in het dorp wonen. Geweldige vaklui. De ene stukadoor en andere een hele goeie timmerman. Allebei getrouwd, een met drie kinderen, de neef twee. Jonge kinderen nog. "Zo handig die mannen. Tien jaar geleden hebben ze met z'n tweeën een twee-onder-een-kap woning gebouwd. Voor zichzelf. Helemaal alleen gebouwd, geen mens die ze daarbij heeft geholpen."

Tsja, het is me wat.

© Wim Voermans 2008